

באר בשדה

גליון 74

פרשת תזריע מצורע
תשע"ז

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

יו"ל על ידי
מכון 'תורת אמת שטפנשט'
הרשמו לקבלת הגליון כל שבוע בדוא"ל
6160303@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-6165110

בית הכנסת לתורה ולתפילה שטפנשט
כולל אברכים לעיון - לפנה"צ
כולל אברכים להוראה - אחה"צ
רחוב מהרש"ל 13 בני ברק

מרכז החסד והישועות העולמי שטפנשט
רח' החלוצים 2 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנשט
* מתחם גני הילדים * עקבי אבירים
רח' רש"י 5 אלעד
מתחם כיתות התלמוד תורה
רח' רש"י 9 אלעד
מתחם המכונה לשיבה קטנה
הכלל הסידית - אלעד
רח' רש"י 3 אלעד

בית שטפנשט - גבעתיים
בקר הצדיק משטפנשט
רח' רמב"ם 1 גבעתיים
כולל אברכים * בית מדרש
* מרכז מתנדבים לנזקים

הכנסת אורחים ואש"ל ברומניה
לקבוצות ויחידים - בהזמנה מראש
במתחם קבר האדמו"ר הראשון שטפנשט
רח' עליה 2 שכ' פאקורד איש - רומניה

מפעל קמחא דפסחא
וקמחא דשבתא
עזר וסיוע למשפחות ברובות בימי החגים ושבתות השנה.

אור מתתיהו
שיעורי תורה ברחבי הארץ, מנציח חזק וערבי יהדות לעם
שבשדות, בהשתתפות גדולי המשפיעים ומזכיר הרבנים

הספריה התורנית ומוזיאון
להנצחת יהדות רומניה
חבר הצדיקים משטפנשט.

מכון תורני
"תורת אמת - שטפנשט"
לחוצאות כתבי רבותינו הקדושים לבית שטפנשט - רח"ץ
- וחלמי ורומניה.

מפעל האנציקלופדיה
לחכמי רומניה

מספרי המכון ניתן להשיג:
אנציקלופדיה מלכות שבמלכות בית דוד ב"ח
אמונת אמת - שטפנשט
רשפי קודש - רח"ץ
מגולת מלכים - ניסן
עלי זבח: ח"א עניני ברית מילה, ח"ב עניני חלאקה,
ח"ג עניני נישואין ומצוה טאנץ.
בגורו של משיח - נגונים עתיקים מבית שטפנשט

בכל קודש לא
תגע ואל המקדש
לא תבוא עד
מלאת ימי טהרה.
(י.ב.ד.)

הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע אמר: בפסוק זה מרומזת הדרך להתקרבות לעבודת השי"ת, שעל האדם לידע כי אינו יכול להגיע לידי נגיעה בקדושה, ובפרט שלא להשים עצמו כמקדש מעט, "בכל קודש לא תגע ואל המקדש לא תבוא" אם לא שיטהר עצמו תחילה מכל סרך טומאה, ורק לאחר מכן יבוא לידי טהרה, "עד מלאת ימי טהרה", וזה בא הכתוב לרמוז את הדרך אשר ילך האדם בעבודת ה'.

ולקחה כבש בן שנתו לעולה... זאת תורת היולדת (י.ב.ד.)

צדיקים היו תמיד רוצים לראות אך טוב לישראל ולהשפיע עליהם כל הטוב, והיו משתדלים תמיד להביא ראיות כי מן היושר ומן הצדק שיהיה להם לישראל עשירות והרחבה, גם הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע נהג כן והביא לכך הוכחה מן התורה, דהנה בפרשתנו בענין קרבן היולדת כתב: ולקחה כבש בן שנתו לעולה וגו' ומסיים הכתוב "זאת תורת היולדת" וגו' ורק אח"כ כתוב "ואם לא תמצא ידה די שה ולקחה שני תורים", דלכאורה קשה, מדוע נאמר "זאת תורת היולדת" לפני שנאמר "ואם לא תמצא ידה די שה" שזו האפשרות השניה, אולם מכאן אפשר להוכיח כי על פי התורה צריך שיהא לכל יולדת די צרכה להביא קרבן עשיר כדכתיב: "ולקחה כבש בן שנתו לעולה" וגו' ומסיים "זאת תורת היולדת" וגו' אולם אם יתרחש לפעמים שלא תמצא ידה די לה או גם בשני תורים או שני בני יונה, ובזה רומזת לנו התורה שמן הראוי שיהא לישראל די צרכם בהרחבה.

(אדמו"ר בעלזא - הרה"ק ר' ישראל קלפהולץ ז"ל)

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת נהיה בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן וגו' (י.ב.).

מורן הרב הקדוש רבי שלום הגדול מפרהובישט זי"ע היה דורש את הפסוק אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת וגו' עד וטהרו הכהן. ופירש כך: 'שאת', היא ענין התנשאות הנפש כמ"ש (תהלים כה, א) אליך ה' נפשי אשא, 'ספחת', ענין דביקות והתחברות, כמ"ש (שמואל א' כו, ט) מהספחת בנחלת ה', ו'בהרת', ענין בהירות כמ"ש (איוב לו, כא) בהיר הוא בשחקים.

והנה יש מאנשי החומר המשוקעים בחומריות ובהבלי העוה"ז והולכים במועצותיהם ובשרירות לבם, כל איש הישר בעיניו יעשה, והטומאה חופף עליו כל היום, ובפתע פתאום ידמה בנפשו אשר הוא ג"כ מעובדי ה' וכי עשה תשובה כפי שכלו המגושם ובעבור זה יש לו גבה לב ודומה בעיניו כי זה התנשאות הנפש, וזהו שאת, או שנדמה לו דביקות והתקשרות והתחברות בה', וזהו ספחת, או שנדמה לו בהירות המוח והלב, וזהו בהרת. ובאמת הכל הבל, וזה מפיתוי היצה"ר וכל כת דיליה כדי שלא יכיר חסרונו לעולם, וזהו והיה בעור בשרו לנגע צרעת, ויש ד' מראות נגעים נגד ה' יסודות אשר יעשה

האדם לחטוא בהנה, שכל המדות רעות נמשכות מזה"י יסודות. לכן העצה לזה והובא אל אהרן הכהן וגו', פירוש שיבא לפני הצדיקים, שהם הכהנים הנגשים אל ה', וראה הכהן את הנגע, פירוש שהצדיק מסתכל ורואה בעין שכלו על האיש הזה על פי הסימנים והבחינות הידועים לו, לפעמים עושה אותו טמא מוחלט, ולפעמים רק טמא מוסגר, וההסגר היא שבעת ימים, לטהר הו' מדות אשר פגם בהם, ולפעמים צריך ב' הסגרות עפ"י מדותיו עד שמתקן אותו בתיקון הראוי לו. ואזי וטהרו הכהן, שממשיך עליו רוח טהרה וקדושה ונעשה בו צירופים חדשים. מנגע ענג, ומפשע שפע, ומעון ענו, וממות תום כידוע ליודעים. (משמיע שלום)

נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן (י.ג.ט)

מסופר כי פ"א בא לפני הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע אדם אחד שהיה שקוע עמוק בחטאים ועוונות ושלחו לרבו המגיד הגדול זצ"ל על מנת שיתן תיקון לנפשו, ונתן לו פתקא ובה כתב: המוכ"ז מכף רגלו ועד ראשו אין בו מתום, וצריך תיקון. ובחן המגיד זצ"ל את האיש והביט בו מראשו ועד רגליו ותמה ואמר שאינו רואה בו שהוא בעל חטאים כמו שכתוב בפתקא, אבל אם הרה"ק רבי אהרן כתב הפתקא בודאי אמות הוא, רק שע"י טרחת הדרך שבא אלי היה לו תיקון קצת, והסמך לזה את מאמר הכתוב "איש כי יהי" בו נגע צרעת וכו' והובא אל הכהן וכו' וראה הכהן והנה נרפא הנגע, שיתכן מאוד ויכול להיות שע"י ביאת האיש אל הכהן וע"י טורח הדרך שבא אל הצדיק, כבר נרפא הנגע.

(קובץ אליהו - הגה"ח רבי חיים אליהו שטרנבערג זצ"ל)

נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן (י.ג.ט)

מסופר על אחד מתלמידי הרבי הקדוש ר' שלמה מקרלין זי"ע שהעיד על עצמו אשר בכל פעם שבא אל רבו השתדל להסתיר את מעלותיו ולהבליט דוקא את חסרונותיו, כדי שהרבי יעזור לו לתקנם כדכתיב: נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן, וכי מדוע אתיירא מפניו, כלום אלקים הוא?, שכן ועונש בידו, ואילו דרך העולם לעשות להיפך, כשבאים אצל הצדיק משתדלים להיראות בפניו יראים ושלמים בעוד שאת מעשיהם הרעים סבורים כמה שיוכלו להעלים מידיעתו, וא"כ כיצד יבואו אל תיקונם?.

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן (י.ד.ב)

איתא בספח"ק מצורע היינו מוצא רע, ולכאורה קשה היאך מוצא האדם רע בעצמו הרי הוא תמיד סובר שהוא לומד טוב ומתפלל טוב וכו', אלא התירוץ הוא "ביום טהרתו, והובא אל הכהן", שבא אל המורה דרך ומציית לו ושומע לו והוא אומר לו דברים ברורים: בני היקר, כזאת וכזאת לא תעשה, ועי"ז הוא כבר מוצא רע בעצמו, כי אינו דומה האדם שיש לו רבי ומורה דרך, לאדם שאין לו רבי ומורה דרך, וזהו אחד מיסודות החיים

אלא שה'בעל דבר' אינו מניח לאדם שיהיה לו מורה דרך, ורק רואה שינהג וילך לפי שכלו והבנתו הוא

אלא שה'בעל דבר' אינו מניח לאדם שיהיה לו מורה דרך, ורק רואה שינהג וילך לפי שכלו והבנתו הוא

והצורע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרומים... טמא

טמא יקרא (יג. מה)

דרש הרה"ק בעל ה"בית אברהם" מסלונים זצוק"ל "והצורע אשר בו הנגע" הנה לפעמים רואים שבאדם שהנגע בתוכו ובפנימיותו ר"ל, ואפילו ש"בגדיו יהיו פרומים" החיצוניות שלו עטופה "פרומקייט", עם זאת "וראשו יהיה פרוג" מבלבל הוא ממחשבות והרהורים רעים ר"ל, ומהיכן זה בא כי "טמא טמא יקרא" שנתן עיניו ב"ביכלאך" [ספרים חיצוניים] והעתונים המלאים בכל הטומאות, ר"ל.

(בית דלי - להרה"ק ר' יצחק דוד לידר ז"ל)

זאת תורת המצורע... והובא אל הכהן (יד. א)

סיפר החסיד הר"ש מקישניוב כי תחת אחד השיחים שהיה לו עם רבינו הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנסט שוחחו אודות העניין שרואים כי לפעמים אנו רואים שהאדם מישראל יש לו עיכובים מלימוד התורה מרגיש בעצמו צער רב, על שביטל

הזמן בהבליים, אבל כאשר הוא לומד דף גמרא הוא כבר מרגיש עצמו שהוא מרוצה ואפילו בהתנשאות מעט על זה שהתעלה. ולכאורה עפ"י שכל היה צריך להיות להפך, כשאדם לומד תורה, הרי התורה, 'בעידנא דעסיק בה מגנא ומצלא, ואף בעידנא דלא עסיק בה' (סוטה כא, א) ואם כן הלא זכות התורה שלמד היה צריך להביא את האדם למדרגת ענינות ולהחזיק עצמו בשפלות והכנעה. וענה רבינו: משל למה הדבר דומה? לאדם שנצטרע רח"ל והלך לרופא שירפאהו. אבל הרופא לא היה מומחה גדול, ולא ריפה את שורש הצרעת רק נתן לו מין משחה שימרח עליה, ואכן כך עשה ונתרפא. אולם לאחר זמן קצר שוב נצטרע והלך לרופא יותר גדול, ונתן לו ג"כ מין תחבושת וג"כ נתרפא לזמן יותר ארוך מפעם ראשונה, אבל לאחרונה חזרה אליו הצרעת, אזי הלך לרופא הכי גדול במקצוע החולי הזה, וסיפר לו מה שקרה לו, איך שהיה פעמיים אצל הרופאים ולא הועילו לו. וענה לו הרופא הפרופסור, אני אתן לך תרופה שתורפא את מחלתך והצרעת לא תחזור אליך לעולם. ויהי בעת שבלע החולה את התרופה לראשונה, נתמלא כל גופו בצרעת יותר מתחילה, ונבהל עד מאוד, ומיחר הרופא להתלונן על רוע מצבו. אמר לו הרופא, אל תתבהל מזה כלל, וזאת תדע שהרופאים הראשונים לא הבינו איך לרפאות אותך, ונתנו לך תרופות שיטחיים שירפאו את המחלה רק

מחוץ לגופך, ולא שבתוך גופך ג"כ, אבל אני נתתי לך בתחילה תרופה לסלק מגופך את שורש הצרעת, ורק אח"כ אתן לך תרופה לנקות הצרעת מבחוץ, ולא תשוב עוד לעולם. וכן הוא הנמשל, כאשר האיש הולך בטל ואינו לומד, אז אע"פ שהוא קצת ב"י זין געפאלען, [מתהלך עצב] זה רק מלמעלה על הלבוש, ונדמה לו רק כך, ובאמת אינו כך. אבל כשהאיש לומד תורה, אז התורה מגרשת מתוכו הגיאות, וכאשר יראה האיש שבתוכו שולטת הגאות, יפשפש במעשיו ויתרפא מצרת נפשו.

זאת תורת המצורע (יד. ב)

הרה"ק בעל בית אהרן מקארלין ז"ע דרש את הפסוק "זאת תורת המצורע", כי כאשר האדם לומד תורה "זאת תורת" אזי "מצורע" - מוציא-רע, זוכה שהרע יוצא מקרבו.

נגע נראה לי בבית (יד. לה)

מעשה באחד שבא לפני הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זצ"ל והגיש לו "קוויטל" [פתקא]. וכתב בה רק את שמות בני ביתו, שאלו הרה"ק מבעלזא מדוע לא כתבת שאר בקשות כמנהג? השיב האיש: אני מאמין שכאשר הרבי קורא את הפתקא הוא יודע הכל, אמר לו הרבי: אכן, אמת כמו שאמרת, אך על הבא לפני הצדיק לפרוט את מבוקשו ורואה מן התורה לדבר, שכן מצינו כי כאשר הכהן הולך לראות את הבית המנוגע, ואז למרות שרואה הכל לנגד עיניו, עם זאת לא היה די בזה שמכיר את שמו, אלא על האיש לומר "כנגע נראה לי בבית"

(ויקרא יד. לה) ולכן כשנותנים "פתקא" צריכים לדבר ולפרט הענין והבקשות.

(ביששים חכמה - הרה"ק רבי נח גד וויינטרויב ז"ל)

בגדיו יהיו פרומים (יג. מה)

סיפר כב"ק אדמו"ר מסאדיגורה בעל 'עקבי אבירים': בחצר קודשו של הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנסט היה מתגורר בחור, אשר בילדותו נחטף ע"י הצאר הרוסי, אולם הוא שמר ע"י תמיד בקדושה, ובשל כך היו כולם מכנים אותו "דער פרומער בחור", אך היה בו יותר משמינית שבשמינית שבגאווה שמוותר להיות לת"ח, והנה פ"א חלה ונפל למשכב ובאו והזכירוהו לברכת רפואה לפני רבינו הק' משטפנסט בכינויו "דער פרומער בחור", ואמר להם הרבי כתוב בתורה (ויקרא יג, מה) "ובגדיו יהיו פרומים", ובגד כגון זה תפור בעצבות מבפנים, ובעצלות וגאווה מבחוץ, והחוטאים הם מרה שחורה. ואמרו לפניו הרי הוא 'ערליכער' והשיב ערל"ך זהו ר"ת עין רואה לב חומד. ושאלו אם כן מה הוא יהודי, והשיב: א יודלע איז גאר ניט" כי יהודי מחזיק עצמו בעניויות כאילו הוא לא כלום.

(אמונת אמת-שטפנסט)

וטמא טמא יקרא (יג. מה)

דרשו חז"ל בגמ' במס' מו"ק (ה). "וטמא טמא יקרא צריך להודיע צערו לרבים ורבים מבקשין עליו רחמים", נשאלת השאלה מדוע אמרו חז"ל הלשון רבים "מבקשים" עליו רחמים, הא לכאורה היה צ"ל "יבקשו"? ויש לפרש כי מדובר במי שדבק באהבת חברים עם עובדי ה' ועצם ההתקשרות עם עובדי ה' היא עצמה הרי היא בקשת רחמים, שכן הללו דבקים בהש"ת תדיר, ומשגחים מהש"ת לבל יגיע להם שום צער ונזק, ומכיון שאחד מהם אהובם בצער ומודיעם על כך, מיד גם הם מצטערים ותיכף ומיד תבוא ישועתו שכן בעבור לבל יצטערו הם יפא גם לו, אף ללא שביקשו בקשה מיוחדת. (הרה"ק רבי אברהם מקאליסק)

ביום טהרתו (יד. ב)

על רבינו הק' אדמו"ר הראשון משטפנסט מסופר כי בעת שנערכה שמחת סעודת נישואין של בנו הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ז"ע נמשכה הסעודה עד אור הבוקר, ופתאום קרא רבינו למשמש ובקש שיתן לו מים ליטול ידיים, מכיון שעלה השחר ואמר: ראה זה פלא, הידים בעצמם מרגישים בעת שצריכים נטילה. (אמונת אמת-שטפנסט)

זאת תהיה תורת

המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן... ולקח...

עץ ארז ואזוב (יד. ב, ד)

דרשו חז"ל כמובא ברש"י "עץ ארז: לפי שהנגעים באים על גסות הרוח" שהוא התגאה כארז ורפואתו שישפיל כאזוב, וקשה הרי מדובר כאן במי שכבר נטהר ונתרפא, כדכתי' "זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו" שכבר נטהר מצרעתו וגסות רוחו ואם כן למה עליו להביא ארז, וגם אזוב? אלא אכן מדובר במי שנטהר מגאווה ורוצה להשפיל דעתו אלא שרואה כי ככל שנוהג יותר ענוה נכנסת בו יותר גאווה וגסות הרוח, ודומה הדבר למשל שהמשיל הבעש"ט הק' למלך שביקש שיחיה לעולם ונתנו לו החכמים עצה ורפואה להתרחק מגאווה והנה ככל שרצה להתנהג בענוה ושפלות ראה כי הגאווה נכנסת אל ליבו יותר, וגם כאשר החליט לרדת ממרכבתו ולרוץ אחריה רגלי החל לחשוש מי כמוני עניו וצדיק וכדו' ואז אמרו לו החכמים, כי אין זו הדרך, אלא עליו להתנהג כמימים, כמלך בחיצוניותו ורק בקרב ליבו ישפיל עצמו, וכאשר ישב במרכבתו יהיה עניו בלבו ולא ברגליו, וזה מרומם בדברי חז"ל שיביא ארז ואזוב לכפרתו, שילמד ענוה אמיתית כיצד היא, דהיינו שבלבו יתנהג בענוה ושפלות ובהנהגתו יוכל לנהוג כארז כפי הנדרש.

שתי ציפורים חיות טהורות (יד. ד)

אומר רש"י לפי שהנגעים באים על לשון הרע, לפיכך הוזקקו ליקח לטהרתו לציפורים שמפטטין וגו' מסופר כי אחד החושטים בא אל רבינו הק' משטפנסט

הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע א' אייר תקל"ח

ידועה הייתה דרכו המופלגת של הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע במצות הצדקה ומסופר כי שנה אחת עם פרוס חג הפסח בעת שרבנו התאמן לאסוף מעות חטים לעניים, והנה נזדמן לביתו של עשיר, והלה קיבלו בכבוד גדול וכבדו במשקה ובמיני מגדים, רבינו דרש ממנו סכום גדול, אך העשיר אמר שמצבו עתה אינו כפי שהיה והפסיד הרבה כספים, ואינו מסוגל להרשות לעצמו לתת סכום גדול ורצה לתת סכום קטן, אך רבינו לא רצה לקחת ממנו ופנה ללכת, העשיר נתבייש מאוד שאין רבינו רוצה לקחת ממנו כלום, ובליט ברירה הוכרח לתת לו כל הסכום שדרש, ויברכהו רבינו שהשי"ת ימלא חסרונו ויצליח יותר ויותר.

העשיר הרי יענה עזות, פנה אל רבינו ואמר: שאלה גדולה יש לי לשאול עליכם אך אני מבקש שלא יקפיד עלי הרב, וישיבהו רבינו שאינו מקפיד, וישאל העשיר וכי מה בין כבודו ללסטים מזויין שיש הכרח לתת לו כל ממונו כדי שלא יזיקו, וכן הוכרחתי לתת לרב כדי שלא יקפיד עלי.

השיב לו רבינו, אסביר לך הדבר דרך משל למה הדבר דומה, לבן מלך שחלה עד שנלאו הרופאים לרפאותו, והחלי הכביד מאוד עד שלא יכל הבן להכניס כלום לפיו, והגיע לשם רופא גדול ואמר שבידו תרופה נפלאה לרפאותו, אך מכובד החולי לא יכל הבן לפתוח פיו להכניס התרופה, ומיהר הרופא וניתח את החולה ופתח לו חתך בלחייו, ודרך הסדק שפך התרופה לפי החולה, ואכן תוך זמן קצר הוטב מצבו עד שהבריא לגמרי, וישמחו המלך והמלכה, אז קם הבן ואמר לאביו, הנה האיש הזה רוצח הוא, מפני שחתך את פני וחייב מיתה, אמר לו המלך, בני יקירי, האיש הזה הציל אותך ממוות לחיים ואלפי תודות חייב אתה לו, ומה שחתך, לטובתך עשה כדי שיוכל להכניס בך התרופה ולרפאותך.

וסיים רבינו ואמר, דע לך, כי בזה שלקחתי את כספך לצדקה, המתקתי את כל הדינים מעליך, שאם לא כן היית יורד מטה מטה, אז הבין העשיר כי טובה גדולה עשה לו רבינו, וכן היה ששב למצבו הקודם ונתעשר בכפל כפליים כברכת רבינו.

הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטפסק זי"ע א' אייר תקמ"ח

ריחו של משיח

סיפרו צדיקים: פ"א בהיות רבינו הק' מוויטפסק בביתו בארץ הקודש, שמע בחדרו קול המון בחוץ, ושאל: מה קול המולה בחוץ? ואמרו לו שנשמע קול שופר על הר גבוה, ואומרים שזה קול שופר של משיח. ויפתח החלון ויריח, ואמר שאינו מריח ריח של משיח. ואח"כ נתוודע שאיש אחד חסר-דעה טיפס ועלה על ההר ושופר בידו ותקע בו, וזהו קול השופר. ונשאלה השאלה אם יכול הרה"ק להרגיש בחוש ריחו את ריח המשיח מדוע נצרך לפתוח החלון? והרי היה יכול להריח בבית! וענו כי בביתו של רבינו היה שורה ריח של משיח תמיד.

*

מעשה באחד שבא לפני הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטפסק זי"ע בטבריא, והתנצל לפניו, שמאז זכה לחונן עפר ארץ הקודש ולהתיישב בה, לא די שאינו מרגיש שום התעלות רוחנית, אדרבה, לפי הרגשתו, בהיותו בחו"ל היה במדרגה יותר גבוהה מאשר כאן. נענה הרה"ק ואמר לו, שטעות בידו, כי קדושת הארץ בודאי השפיעה עליו. וזה שהוא מרגיש בעצמו ירידה הסיבה לכך, מפני שארץ ישראל היא "ארץ כנען", מלשון הכנעה, שמסוגלת להביא לבחינת הכנעה וענוה, ולכך מדמה בנפשו שיש לו ירידה.

ופירש הכתוב "טובה הארץ מאד מאד", היינו שארץ ישראל טובה ומסוגלת להגיע על ידה לבחינת "מאד מאד" שפל רוח" (אבות ד, ד). והוסיף ע"ה הרה"ק רבי אברהם מקאליסק זי"ע ואמר: אנן מהכא מתנינן לה, דאיתא במשנה (כלים א, ו) "ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות, ומה היא קדושתה" וכו', היינו בחינת "מה", מידת הענוה "היא קדושתה".

לעטר הפטורה

"וארבעה אנשים היו מצורעים פתח השער ויאמרו איש אל רעהו מה אנחנו יושבים פה עד מתנו?". מי היו ארבעה המצורעים הללו אמרו חז"ל: אלו גחזי וג' בניו, ויש להבין אם גחזי חטא מה חטאו בניו ובמה אשמו הם, ומכאן משמע שגם ידם היתה באמצע וכתב הרד"ק: מלמד שבניו ידעו בדבר, כלומר הם ידעו ולא מיחו, ידעו והשתתפו עם אביהם, והיו שמחים בפעולתו במה שרדף אחרי נעמן והשפיל את עצמו ואת כבוד ישראל כדי לבקש ככר כסף, ואף הם הבנים קיוו כי גם הם יהנו מן הכסף שקיבל אביהם, והם יחלו לכך שאביהם גחזי יצליח בפעולתו, וכיוון שהם השתתפו ברצונם ובמחשבתם בפעולת אביהם הרי דינם כנטפל לדבר עבירה כעושה עבירה, ולכן נענשו יחד עם אביהם באמרו וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך עד עולם, והכל גרמה מדת חמדת המון היא שגרמה לשקר ולדבר בשם הנביא אלישע לבקש ככר כסף ובגדים ולזלזל בכבוד הנביא, וזה היה פגם בקידוש השם שהיה בא ע"ה הנס שבא ע"ה הנביא, ובה חילל גחזי את כבוד ה' וגרם שנעמן התעכב באמצע הדרך שלא המשיך להתגייר גירות שלמה כגר צדק, אלא רק כגר תושב מפני שעי" פעולתו צינן גחזי את רוחו והתפעלותו מאלקי ישראל ונביאו והכל בא מטעם חמדת המון. (קול צופי"ר)

בקובלנא שפוטר ממשרתו, והתבטא בלשון גסה כנגד הממונים ראשי הקהל שפטרם. משמע רבינו את התבטאותו בלשון שאינה נקיה אמר: הגמרא אומרת (חולין יז, ב) 'רב ששת בדק לה (את סכין השחיטה) בריש לישניה (בראש לשונו)'. מרומז בזה, כי יש לבדוק את השוחט בלשונו ובשפתו... איך אפשר לקבל בחזרה לעבודה שוחט שאינו נזהר בלשונו?!"

(אמונת אמת-שטפנסט)

ועץ ארז ושני תולעת ואזוב (י"ד, ד)

אומר רש"י הק' "ועץ ארז: לפי שהנגעים באים על גסות הרוח", מה תקנתו ויתרפא? ישפיל עצמו מגאוותו כתולעת וכאזוב. מסופר, כי רבינו הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנסט זי"ע נכנס פעם לקלויז ושאל להחסידים ה'יושבים': הנה יש ד' מיני מדרגות בענין של גאווה וענוה, והם: יש ויש, לא ויש, לא ולא. ופירט את דיבוריו: "יש ויש", הכוונה לאחד שהשיג מדרגות והשגות בתורה ועבודת השי"ת, אבל הוא - יש ויש. דהיינו שמתגאה בקרבו על גודל השגתו ומדרגותיו. "יש ולא", הכוונה לאדם שהוא בחינת יש, שהגיע למדרגות בעבודת ה', אבל הוא - יש ולא, שאע"פ שכבר השיג 'מדרגות' הוא מחזיק עצמו ללא כלום, כי יודע שהכל הוא מהשי"ת. "לא ויש", היינו אדם שאין לו כלום, והוא רחוק מתורה ועבודה, ואעפ"כ הוא "יש". דהיינו שמתגאה בקרבו וחושב שהוא בעל השגה. "לא ולא", הכוונה לאדם שאין לו כלום, ואכן לא מתגאה ומחזיק עצמו ג"כ ללא כלום. ושאלם רבינו אולי תדעו מי מבין ארבע הסוגים הנ"ל הוא הגרוע מכולם? ונענו החסידים ואמרו כי לדעתם פשוט הוא שזה שהוא בחינת 'לא ויש' שאין לו כלום ואעפ"כ מתגאה, הוא הגרוע מכולם, אמר להם רבינו, לא כן הדבר, כי זה שהוא 'לא ויש' אין לו מה להפסיד ע"י גאוותו, ועוד יתכן שבמשך הזמן כשיכיר בעצמו שבאמת אין לו כלום הוא יתעורר ויתחיל לעבוד ולתקן מעשיו, משא"כ זה שהוא 'יש ויש' הוא הגרוע מכולם, כי יש לו הרבה תורה ועבודה ומפסידים הכל ע"י גאוותו ונשאר ע"י כך בלא כלום.

(אמונת אמת-שטפנסט)

זאת התורה לכל נגע הצרעת (י"ד, נו)

איתא בחז"ל (עירובין נ"ד). חש בראשו יעסוק בתורה וכמו שנאמר (משלי ד' כ"ב) ולכל בשרו מרפא והטעם הוא כי כל המחלות והנגעים שבאים על האדם ר"ל, הם מחמת שפגם בתורה, וכשעוסק בתורה, התורה מכפרת עונותיו והוא שאמר הכתוב (ויקרא ז' ל"ז) זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת וכו' דהיינו התורה מכפרת כמו שעולה וחטאת מכפרים, וזהו שאמר "זאת התורה" מועיל "לנגע צרעת" וכו' שעסק התורה היא התרופה לכל המחלות והנגעים, כי ע"י שכפרת על עונותיו מרפאת לכל בשרו, ומסתלקין ממנו כל עקתין בישין ונגעים.

(דגל מחנה אפרים)

"סגולת מלכים" חודש אייר

לקט סגולות ומנהגים לחודש אייר מסודרים לפי ימי החודש מתוך סדרת סגולת מלכים לחודשי השנה (בכתב יד) מאוצרות הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א

מעשה שהיה לו עם בהמה שמכר בעד סכום דוקאטין וסכום הזהובים ושמעו מן העכו"ם הזה מספר הספירה.

(בית צדיק [פלוסקא]: 3)

גשמים שבין פסח לעצרת

הגשמים שהם מפסח עד עצרת הם רפואה גדולה לכל התחלואים שאין כמוהו בכל הרפואות, היינו לעמוד ראשו מגולה קצת על הגשם שיוור עליו, גם לפתוח פיו שירדו לתוכו, ומעצרת ואילך יש מהם טובים לרפואה, היינו היורדים בזמן שהארץ צריכה להם אז הם טובים לרפואה, וז"ל הוזהר פ' תוריע כ"ד בזמנא דאסגי קב"ה חסד בעלמא בעי ב"נ למיהק בשוקא וכו' וכולא עביד טובי ע"ש היטב.

(אמרי פנחס שער ד שבת ומועדים אות שה)

ימי הספירה מסוגלים לעבודת ה'

ואין ספק אלא שבוה הזמן נהיה יותר מוכנים לקבל כל דבר מעבודת הש"י יותר מזמן אחר, כי הרושם אשר קבלו נפשותינו אז יתנוצץ.

(פירוש היעב"ץ על אבות פ"ו מ"א)

חודש אייר

מסוגל לרפואה

כמו שאמרו הטבעיים, כי ימי אייר, והן מפסח לעצרת (כן להדיא בשבת קמו: כולוה שיקיין [משקין לרפואה רש"י] מדיכאא עד עצרתא מעלי, וכן עוד כה"ג פסחים מב ע"ב), עוללים לרפואת הגוף, והרפואה תועיל מאוד יותר ויותר משאר ימים, (יערות דבש ח"א דרוש ו) והנה הרופאים הסכימו על חודש אייר לסגולה לרפואה. והגם שהם מונוין לחדשים, בודאי נשתלשל הענין מחכמת ישראל שרומז כי 'אייר' בגימטריא 'אר"ך' שמשם בא הרפואה על שם ארוכה ומרפא.

(עבודת ישראל - ליקוטים)

סגולת הרפואה

גנה נודע דברי הרבי ר"ב מפרשיסחא זצלה"ה זי"ע, ר"ת 'איר אני ה' רופאך (שמות ט"ו, כ"ו), ואייר מלא בשני יודי"ן, כתבו הסה"ק, ר"ת אברהם יצחק יעקב רחל. כל המחלה אשר שמת' במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך, וחז"ל הקשו (סנהדרין ק"א. ע"ש) וכי מאחר שלא שם רפואה למה, ותירצו חז"ל שהקדים רפואה למכה, כי מטרת כוונת האב הרחמן איננו ליסר ולהכות ח"ו, כי כוונתו רק בתכלית היסורין, היינו הרפואה, ואין באפשרי להיות הרפואה בלתי היות מכה מקודם, והענין הוא אם זוכה האדם לדעת השלימות שהוא מדת תפארת, היינו לידע ולחזק עצמו שכוונתו ית' הוא רק להטיב, כי מאתו לא תצא הרעות, זוכה להרפואה, כנודע תפארת"ת אותיות תתת"פ, א"א, והרמז דנודע שם הוא ב"ה בניקוד תפארת הוא חולם, חולם הוא ענין חיוק, ועדה"ב (ישעי' ל"ח, ט"ז) ותחלימני, וההתחזקות הוא במה שיועד כוונת רצון הבכ"ה, שרצונו הוא רק בהרפואה, ועדה"ב (משלי י"ח, י"ד) רוח איש יכלכל מחללו, שאם מחזק עצמו ברוח החיוני בהחלק אלקי ממעל, כמאמרם ז"ל (סוטה מ"ב ע"ב) אין איש אלא הקב"ה, היינו כשזוכה לאור הדעת השלימות ומחזק עצמו יכלכל מחללו, כי יראה ויבין ויכיר חסדי הש"י בזה, כי בטח המה לטובתו, כי תכלית המכוון הוא לטוב לו, וזהו כל המחלה אשר שמת' במצרים לא אשים עליך, כי במצרים ה' תכלית כוונתו בהיסורין, אבל לא כן בעדת עם קודש, כי אני ה' רופאך, כוונתו בהרפואה, והקדים הרפואה למכה. וז"ש ימי הספירה הם ימי דין כי מתו תלמידי ר"ע, האמת כן הוא, אבל גם הם ימי הרפואה, כמאמרם ז"ל (שבת קמ"ז ע"ב) כולוה שיקיין מדיכאא ועד עצרתא מעלי, וכנודע אייר גימט' אר"ך, מלשון ארוכה ומרפא, וגם חכמי הרופאים אומרים שהם ימי הרפואה, כי רוב ימי המנין הוא בחודש אייר, והרמז להנ"ל כי התכלית איננו הדין ח"ו רק הרפואה והאור.

(ספר ישמח ישראל - פרשת מצורע אות ב)

ימים אלו עם כח הרפואה

גם כל הרפואות באין מן הארץ, ועל כן בעת שהארץ נותנת יכולה, שנותנת כח בכל האילנות והצמחים, דהינו בזמן החניטה שהוא בחדש אייר אזי יש כח יותר בכל הרפואות כי אז נותנת הארץ בהם כח. אבל בזמן אחר, אפילו אם יקחו אותן הרפואות בעצמן, אין להם זה הכח ועל כן לוקחין רפואות בחדש איר שהוא (מאי).

(ליקוטי מוהר"ן מהדור"ץ סימן רעו)

עניני ספירת העומר

אמירת למנצה בנגינות מזמור שיר בספירת העומר

גם ראיתי למו"ל מקפיד וזהיר מאד, לומר אחר ספירת העומר מזמור אלהים יחנונו כו' כולו מעומד ולכוין בכל יום ויום מן המ"ט ימים בתיבת א' ממו"ט תיבות שיש בזה המזמור. גם יכוין באות א' ממו"ט אותיות שיש בפסוק ישמחו וירננו כו' וזה מספר אותיות המ"ט של הפסוק 'ישמחו' כו' כדי שלא תטעה בהם תיבת 'לאמים' חסר ו', 'תשפוט' מלא ו', תיבת 'משור' מלא ו'.

(שערי המנונים דרושי הפסח דרוש יא)

כל הקורא המזמור הזה בכוונה בעומר מובטח שאינו ניזוק כל אותה שנה

במזמור הזה תמצא ז' פסוקים כנגד ז' שבועות שבין פסח לעצרת ויש בו מ"ט תיבות כנגד מ"ט ימי העומר, ולכן ראוי לאומרו בימי העומר גם הם מ"ט שיערי בינה, והשבעה פסוקים הם כנגד ז' קני מנורה ותמצא קו האמצעי הוא גדול שבהם ויש בו מ"ט אותיות גם כן ג' פסוקים מכאן וג' פסוקים מכאן וכו', והנה חתם כל המזמור בשם אה"י"ה והעלים אותו בסוף המזמור וכו' ובעבור כל אלו הענינים שיש בזה המזמור ראוי לאומרו בכל יום בימי ספירת העומר כדי שיתברכו מזונותיו של אדם וכו'. כל השנה מזמור זה כאילו הדליק מנורה הטהורה בבית המקדש וכאילו מקבל פני שכינה ואינו ניזוק אותו היום ואין מזונותיו חסרים ועוד דברים הרבה שמועיל לאדם וכו'. מסורת מאבותינו בידינו שכל מי שקורא המזמור הזה בכוונה בימי העומר מובטח שאינו ניזוק מאומות העולם כל אותה שנה ויהיה נשמר מהם. והטעם כי ימי הספירה הם מ"ט ובמזמור הזה יש מ"ט תיבות ממילת אלה"ם וכו' ופסוק למנצה אינו מן המנין לפי שהוא שם המזמור וכו' ע"כ ועיין לו שם מה שכתב עוד באורך.

(גלא עמיקתא עמוד שני"ח)

סגולה לצאת מבית האסורים

בספר מנהגי ארץ ישראל למהר"א גלאנטי ז"ל שכתב בכל לילה כשקורא מזמור זה אחרי ספירת העומר, כשמגיעים לאותה תיבה שהיא כנגד אותה הלילה מרימים קול באותה תיבה להורות כי תיבה זו היא של לילה זו, ויש קבלה בידם שמי שמכוין בזה לא ינום לילה אחת בבית האסורים אפילו שיהיה אסור בדין נפשות.

(מנהגי ארץ ישראל סימן כ"ג אות ה')

מצאתי כתוב בשם אגרת הרמב"ן דכל ימי העומר כשאומרים ברכת כהנים אם יאמר היחיד מזמור זה יצליח במעשיו ואם יסתכל בצורת המנורה לא יאזן ניזוק כל היום ומסיים וטוב לאמרו בכל יום וכל האומרו בצורת המנורה בכל יום בהנין החמה לא יקרה לו שום מקרה רע וחסוב כאילו הדליק את הנרות בביהמ"ק, עכ"ל.

(שלמי ציבור [לרבי ישראל יעקב אלגאזי] הלכות ספירת העומר אות לו)

מלח בספירת העומר סגולה לעין הרע

סגולה וסוד גדול בלילה א' של ספירת העומר יקח בידו מעט מלח ויקרא עליו מזמורים אלו שיר המעלות שמחתי וכו' ומזמור קל"א לא גבה לבי וכו' ומזמור קל"ג גנה מה טוב וכו' ואח"כ יקרא פרשת העומר בכתוב לפיכך ויאמר אח"כ תפלה זו: יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקינו אבותינו בזכות ספירת העומר אשר צויתנו בתורתך ובזכות שמותיך הקדושים והטהורים היוצאים מהמזמורים הללו היוצאים מר"ת וס"ת ובזכות אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב שיהיה זה המלח לי לשמי פ"פ (או לשם מי שירצה) ולכל מי שישא המלח הזה עליו יהיה לו למגן וצניח מדבר וממנופה ומעין הרע ומכל דבר רע, אכ"ל. ואח"כ יתן המלח בידו ויספור העומר, וכן יעשה כל ימי הספירה, ויזהר שלא ישים המלח על הארץ, ושיהיה בידו בשעת ברכה, ואח"כ יהיה זה מסוגל הרבה לעין הרע, ויועיל כמו קמיע מומחה ופקיע.

(בית הבחירה [לרבי אברהם חמון] דיני העומר אות טז)

אפילו גויים סופרים ספירת העומר

שמעתי מאבי שפעם אמר היהודי הק' מפרשיסחא ז"ל לוקנינו מהר"ל (ר' לייבוש ברלינר מפיעטרקוב) ועוד שני ריעיו מותלמידיו המפורסמים, שכל הברואים מוכרחים לספור בימי הספירה בלשוניהם מספר הימים אף עכו"ם, והיה לפלא בעיניהם, ולקחו בכמוון עכו"ם אחד לביתו והיה עמו כל מעת לעת, ושמעו על מה שידבר, וסיפר להם

מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקהל שטפנשט

אוהל קבר המהרח"ו
בקרית מלאכי

רבינו המקובל האלוקי זי"ע תלמידו המוסמך של האר"י ז"ל ומכונה בפי כל מהרח"ו נסתלק: ל' ניסן ש"פ ומנו"כ בדמשק סוריה / קרית מלאכי ישראל

היה גלגול של המלך סנחריב, ולכן נקרא שמו "אבו סיפין" בערבית, שפירושו "אבי החרבות", ואתה יש בכך ניצוץ נשמות חזקיה המלך, והייתה שעת רצון לתקן ולפתוח מחדש את מי הגיחון, כי הוא נסתם שלא ברצון חכמים (עיין ברכות דף י' ע"ב), ואם כך היית עושה הייתה אתחלתא דגאולה. מהרח"ו ביקש להצטדק לפניו שלא הסכים לפתחו כי לא רצה להשתמש לצורך זה בשמות הקודש, והשיב לו האר"י ז"ל: אילו לא השתמשת בשמות הקודש כדי להגיע לדמשק החרשתי, אבל אחרי שהשתמשת בהם להמלט על נפשך כבר יכולת להשתמש בהם כדי לפתוח את מי הנהר, והיה קידוש השם ותקון גדול. וכשביקש מהרח"ו לחזור לירושלים ולתקן את אשר עיוות, אמר לו האר"י ז"ל שכבר חלפה שעת הכושר.

מה' מצעדי גבר כוננו ולא לחינם המציא מסובב כל הסיבות מקלט למהרח"ו מחוץ לארץ הקודש ובעיר דמשק דוקא, והיא שעמדה לו לקבוע מקום מגוריו בעיר זו עד סוף ימיו

קליפת בית רמון שבדמשק

בספר מלכים ב' (פרק ה' י"ח) במעשה דנעמן שר צבא מלך ארם שנתרפא מצרעתו ע"י אלישע הנביא, מוזכרת עבודה זרה אשר בדמשק הנקראת "בית רמון" ע"ש. וכתב מהרח"ו בסוף ספר עץ חיים (דף קי"ז סוע"ד) וז"ל: ארבע כתות קליפות לילית אגרת רהב נעמה מושבם בארבע מדינות אלו: רומי, סאלמאנקה של איספמיא, מצרים, דמשק בבית רמון, ולכל אחד יש אומנות בפני עצמה, לילית ברומי על עבודה זרה, סאלמאנקה על שפיכות דמים, מצרים על גילוי עריות, דמשק על הגזל. ה' ירחיקנו מכל דבר רע אמן נצח סלה ועד עכ"ל.

רבי חיים פלאגי ז"ל בספר ארצות החיים (שער ח' אות מ"ב) מביא מה שכתב רבי אהרן פרץ בסוף ספר "בגדי אהרן", דכל ימיו היה מתקשה על מהרח"ו שהלך לדמשק אחר פטירת רבינו האר"י ז"ל, איך מלאו לבו לצאת

רוח אפינו משיח ה', הוא הקדוש בחר לו י"ה למסור לעם סגולתו בדרא בתראה גנזי צפונות רזין וסתרין דאורייתא שנתגלו ע"י עיר וקדיש מן שמיא נחית המלך האר"י זלה"ה. מעשה תקפו וגבורתו ועוזו נוראותיו הן מן המפורסמות, הלא המה כתובים במקומות אין מספר ואין צורך ללק' בדבר שאין בו שכל"ה. ונביא כאן רק ראשי פרקים הנוגעים לתקופה שהיה בדמשק.

סמיכת חכם

בשנת ש"ן סמוך לזמן בואו לדמשק נסמך מהרח"ו ע"י רבו מהר"ם אלשיך, ומכאן היה מסדר בפועל גיטין ושאר דיני ממונות [עיין שו"ת באר מים חיים סימן ס"ח וע"ד]. וזה נוסח הסמיכה:

מהכא אשר חנן ה' אותי הצעיר להסמך ע"י מוה"ר יוסף קארו זלה"ה, סמכתי החכם השלם החסיד המקובל ה"ה רבי חיים ויטאל נ"י.

ולראיה בידו שיוורה יורה ידין בכל דין מוסמך כתבתי ונתתי בידו

יום כ' לחודש אלול שנת הש"ן.

משה בכ"ר חיים אלשיך זלה"ה.

מירושלים לדמשק

בסביבות שנת שנ"ג, בתקופה ששהה מהרח"ו בירושלים, נודע לשר אבו סיפין שליט העיר דמי "נהר גיחון" נסתמו בעבר על ידי חזקיה מלך יהודה בזמן שעלה עליו סנחריב מלך אשור וצר על ירושלים (עיין דברי הימים ב' פל"ב ב' ול'), וחקר את אנשי העיר האם נמצא היום מי שיוכל לפתחו, והאספסוף אשר בקרבו ענו ואמרו כי יש חכם יהודי אלוף ושמו רבי חיים ויטאל, ובודאי יש בכחו לחזור ולפתחו. השליט שלח אחריו ביום הששי ואמר לו: גזורני עליך שבעוד אני הולך להתפלל במקום המקדש תפתח מחדש את הנהר שסתם מלך יהודה, כי הוא נצרך מאד לתושבי העיר, ואם תסרב דמך בראשך. תיכף ומיד עשה מהרח"ו קפיצת הדרך ונמלט לעיר דמשק.

בהגיעו שם נגלה אליו רבו האר"י ז"ל בחלום ואמר לו: הסכלת עשו, כי זה השר

חושים כלל, ובלי כ"ב הגיע עד שערי מות, ונתעכבו בביתו כמה אנשים לראות יציאת הנפש. בתחילת הלילה, בצאת השבת, פתח מהרח"ו את פיו ארבע פעמים בענין יציאת הנפש, ואחר כך פתח עיניו והביט כנגדו בכותל המזרחי וראה שם שני עמודים של אש, האחד מאש אדומה והשני מאש ירוקה כעשבי השדה, והשתחוה כנגדם והיה מביט בהם עד חצות לילה. אחר כך נסתלקו עמודי האש משם ועמדו בכותל הצפוני עד אור הבוקר, ולא הפסיק מלהביט בהם כל הלילה, והאנשים אשר היו שם עמו סברו שמשתחוה ומסתכל כנגד מקום השכינה. כשהאיר הבוקר אמר להם מהרח"ו ששמע אומרים שעדיין לא הגיע זמן פטירתו כי לא נגמר עדיין בנין ביתו בגן עדן כי הוא בנין גדול מאד. ואז נתחזק וסר ממנו הקדחת וחזרו אליו כל החושים זולת חוש הראות, כי נשארו עיניו כהות במשך שבעה ימים, ואחר כך חזר אליו כח הראיה מעט מעט עד תשלום ארבעים יום, ולא לגמרי, כי עננים מגוונים שלחביות של אש מן אותן עמודים נשארו עולים ויורדים נגד עיניו ברצוא ושוב.

צוואה על מקום קבורתו

כאמור מלחמת חרמה לחם מהרח"ו בקליפת "בית רמון" בדמשק. מפי הזקנים שמעתי דאף באחרית ימיו צוה מהרח"ו שיקברו אותו אחרי פטירתו בבית החיים הישן מול מקום משכן טומאת בית רמון, ועל ידי זה לא תוכל כח הקליפה אשר שם להתעורר עוד. שמועה זו תואמת עם מה שכתב רבי חיים פלאגי בספר צוואה מחיים (דף ע') בשם ספר הקרניים שסוד קבורת מהרח"ו בעיר דמשק היא על דרך קבורת משה רבינו. ור"ל שנקבר מול בית פעור להכניע את כח הקליפה. וזוהו יגן עלינו אמן.

החיד"א על המהרח"ו

כתב החיד"א ספר שם הגדולים (חלק גדולים מערכת ח אות כא): מהרח"ו חיים ויטאל - בישראל גדול שמו זצ"ל. והיה תלמיד בפשט מהרב מהר"ם אלשיך. ומרן מהר"י קארו היה מזוהירו בקטנותו של מהרח"ו משם המלאך הדובר בו על התורה ועל העבודה. והוא היה בן מהרח"ו יוסף ויטאל קאלאבריס סופר התפילין. ונשמתו היתה גדולה מאד ונקיה יותר מכל בני דורו, והיה גלגול הרב המגיד. ומלבד הכתוב בשער הגלגולים זכיני וראיתי ספר החזיונות מכתבת יד מהרח"ו ממש מכל מה שאירע לו מקודם יצירתו עד סוף ימיו ורבו עניניו ונוראותיו. והוא קיבל מרבינו האר"י זצ"ל חכמת האמות וכתב אשר שמע מרבו בס' עץ החיים כ"י כמפורסם:

וינן אבדורי אבדור כתבי הקדש על ארבע כנפות הארץ בכמה מיני סדרים ונסחאות, אמרתי אעלה בקצר אמיץ להודיע לבני אדם. הנה רבינו האר"י צוה ששום אחד מתלמידיו לא יכתוב זולת מהרח"ו, אך הם לחשקם בתעלומות חכמה היו כותבים, ומאלו הקונטרסים משאר תלמידים נתהוו טעויות ונוסחאות. ועוד כי מהרח"ו לא נתן רשות להעתיק מכתביו לשום אחד וחלה חולי גדול וכבד, וע"י מומן לקחו מבני ביתו ת"ר גיירים ונתנום למאה סופרים והעתיקום במהירות בעוד שלשת ימים, וזו סיבה שנית לטעויות ושנויים. וזה שלשים שנה ויותר שיצאו לאור שמונה שערים מסודרים מבן מהרח"ו מ' שמואל ועליהם יש לסמוך, אך אין בשערים הנז' מהדורא בתרא כי מהרח"ו צוה לגנוה בקברו, ורבנן קדישי אשר בדור ע"י יחודים הוציאוהו מקברו ברשותו ע"י שאלת חלום ובא ליד מה' יעקב צמח ומה' מאיר פאפירש כ"ץ (בעל האילן הקדוש). ולכן נמצא בס' דרך עץ החיים שסידר מהר"ם [פאפירש] הנזכר מהקדמות וזה הספר קורין אותו הכל עץ חיים. חידושים רבים ועמוקים אשר אינם בשער ההקדמות אשר סידר מהר"ש ויטאל הנז' כי לא ה' ביד מהר"ש המהדורא בתרא. ולכן הרוצה ללמוד בספרים היותר מדויקים ילמוד שמונה שערים שסידר מהר"ש ודרך עץ החיים שסידר מהר"ם פאפירש הנקרא ע"י שבו המהדורא בתרא. אך לענין המהדורא קמא לשון שער הקדמות הוא יותר מיופה ומסודר ונראה שלשון שער ההקדמות הוא מהדורא אחרת מציעתא. גם ספר מבוא שערים היה עם מה"ב כי לא היה ביד מהר"ש הנזכר. וס' אוצרות חיים הוא סידור מהר"ש צמח והוא מובלע הלשון ממש בתוך ספר דרך ע"ה להרמ"פ הנזכר. ואני הצעיר ראיתי בארץ מצרים הח' שערים מכ"י מהרח"ו עצמו רק דמהרח"ו סידר שער הפסוקים ומצות שער אחד ושער אחד אשר נמצא מטהרת יד הקדש האר"י זצ"ל עצמו.

מארץ ישראל ולדור בחוץ לארץ עד שנפטר שם. עד שראה לחכם מהר"מ נג'ארה ושאל את פיו והשיבו שבכונה רצויה עשה כן, לפי שקליפת "בית רמון" אשר היא בדמשק ונמצאת תחת מעיין אחד בשוק של העיר, נתגברה עתה ביותר, והוא הלך לשם להכניע אותה בכוונתו, ולזה נפטר שם להכניע אותה שלא יקטרג עכ"ד ששמע מחכמי ארץ ישראל.

ג'אמע אל אחר

זקני דמשק מצביעים על מקום הנקרא "ג'אמע אל אחר", שהוא נבנה על חורבות מנזר בקרבת הבית החיים הישן, כמשכן "בית רמון". ומסורת בידם, שבימי מהרח"ו, כשהיו מלווים נפטר לבית החיים ועוברים כנגד המקום הזה, היו מרגישים נושאי המטה שהיא קלה כאילו היתה ריקנית.

כששמע מהרח"ו את המעשה הבין שרוחות מטומאת "בית רמון" השוכנים במקום ההוא, הפועלים מכח הגול (כמשמע מדבריו בסוף ספר עץ חיים), "חוטפים" את המצוה, וביקש להודיעו כשתזדמן שוב לויה אחרת. ואכן כך אירע שוב בעת לוויית נפטר, הרגישו נושאי המטה בהגיעם כנגד המקום הזה שהוקל משאהו והודיעו למהרח"ו, וממקומו עשה מעשה ביחודים וכוונות להכניע את כח הקליפה ההיא, ושוב הרגישו נושאי המטה את כובד גופת הנפטר.

עדת הסקליין

באותה תקופה היו בדמשק שלש קהילות נפרדות ממוצא שונה, קהילת המוסתערבים שהם ילידי סוריה מאז ומקדם, קהילת הספרדים שברחו לסוריה מרדיפות האינקוויזיציה בממלכת ספרד, וקהילת הסקליין שמקור מוצאם מסקיליא הקרובה לספרד והיו מאורגנים בקהילה נפרדת מקהילת הספרדים, כמבואר בשו"ת מהר"י בירב (סימן ל"ג). לשלושת הקהילות היו בתי כנסיות, וכן מערכת גביית מסים נפרדת, ומנהגים שונים [עיין בשו"ת באר מים חיים למהר"ש ויטאל סימן י"ב]. בהגיעו לדמשק נתמנה מהרח"ו לחכם ומנהיג של עדת הסקליין.

עד עצם היום הזה עומדים על תלם בחזקת אל-יהוד בית הכנסת "סקליין" שבו היה מתפלל מהרח"ו, ובית מדרשו בשכונת "שאגור" שבו היה מלמד מתורת רבו לכמה יחיד סגולה, ביניהם רבי אפרים פאנצ'רי מח"ס "גלי עמיקתא", ורבי חיים הכהן מח"ס "טור ברקת", ורבי יפת מצרי. הזקנים היו מספרים שבבית מדרש זה נמצא בור מקוה מים חיים שבו היו טובלים החסידים לפני לימודם.

מחזה רב הוד משנת שס"ב נחרת לזכרון עולם, בהיות מהרח"ו בבית הכנסת סקליין עומד ומתפלל כשליח צבור בתפלת מוסף ביום הכיפורים, ראתה אשה אחת עומד של אש על ראשו.

הנהגותיו בק"ק הסקליין

מהר"ש ויטאל בשו"ת באר מים חיים (סימן י"ט) כותב על מהרח"ו אביו שלא היה משנה מנהגי עדתו, הגם שבכמה וכמה דברים נהגו לא כפי שקיבל מרבו האר"י זצ"ל, כי בגלל רוב ענותנותו לא היה רוצה להוכיח לשום אדם, ורק כשהיה מתפלל בעצמו היה אומר כרצונו ע"ש.

וכדי שלא יהיו דבריו סותרים למה שכתב הוא עצמו בהגהתו בשער הכונות (דף נ' ע"ד) שראה לאביו מהרח"ו אומר את כל הוידוים כשהיה שליח צבור בקהל בימים נוראים, למרות שדעת רבו האר"י לא היתה נוחה בהם, משום שמנהגם של ישראל תורה ע"ש. צריך לומר דמה שכתב בתשובה הנזכרת דכשהיה מתפלל בעצמו היה אומר כרצונו היינו בינו לבין עצמו, ודוקא ביחיד לא היה חושש משום שינוי ממנהג המקום כיון דלא מינכרא מלתא, אבל כשהיה יורד לפני התיבה כשליח צבור לעולם לא היה משנה ממנהג המתפללים. דהרי פשוט שגם עדותו בשער הכונות מתייחסת לתקופה שהיה מהרח"ו בדמשק, שכן מהר"ש נולד בדמשק בשנת ש"ח, ומעיד רק על מה שראה בעצמו. ושו"ר דברי ג"ע החיד"א בברכי יוסף או"ח (סימן ק"ב אות ב' ג') ע"ש ודו"ק.

מחזה נורא מתוך ערש דוי

בשנת שס"ד חלה מהרח"ו חולי גדול ושכב במשך כ"א יום בלי שום הרגש

גם בסוף כל שער יש קונטרס מאשר שמע מהרח"ו משאר החברים ששמעו מהרב, וזה עשאו קונטרס מיוחד בסוף כל שער, ובנו מהר"ש לקח השער אשר נמצא מכ"י האר"י וגם הקונטרס שבסוף כל שער הנזכר וסידר ועירב הכל באחד והלך בסדר הרב אביו, רק שחילק שער הפסוקים ושער המצוות לשנים והיו ח' שערים. גם ראיתי מכ"י מהרח"ו כמה חבורים בכל חכמה. וס' עץ הדעת טוב דרשות על כל התורה ממנו ע"ד פרד"ס. גם חידושים על הש"ס והתוספות מכתב ידו.

ובס' החזיונות הנזכר כתב שגולד מהרח"ו שנת הש"ג ודמשק מנוחתו שנת הש"פ. גם ראיתי פתקא מכתב יד מהר"ם אלשיך עצמו וכתוב בה שבכח אשר נסמך ממרן מהר"י קארו הוא סומך את מהרח"ו יורה יורה ידן ככל דיין מוסמך והזמן כ' אלול שנת הש"ן. ומהרח"ו דר קצת זמן בעה"ק ירושלים וע"י מעשה הלך לדמשק, ואני ראיתי שטר הנכתב בעה"ק ירושלים בשנת השמ"ד ומוזכר בו למהרח"ו. ובנו מה' שמואל היה מרבני דמשק והיה חתנו של מהר"י פינטו בזקנותו, ואח"כ הלך למצרים והיתה מנוחתו שם. והוא חיבר חמשה קובצים דרשותיו ודרשות למשמרת החדש וס' שו"ת וס' חכמת נשים בסדרי גיטין וחליצות וספר חמדת ישראל וכמה ספרים בחכמות. ובנו מה' משה ויטאל היה מרבני מצרים ושקיל וטרי עם הרב גת ורדים בריש א"ח, ומהר"ר יוסף אבי מהרח"ו היה ניצוץ עזרא הסופר, ובמקום אחר מצאתי כתוב שורש ר' מאיר ונפש ר' ישכר הסופר.

ויען כתבתי לעיל דע"י מעשה הלך לדמשק רבים שאלו לי והייתה הפצירה"ה אכתוב על ספר מעשה זה, אף שאין רצוני לכתוב מעשיות מ"מ להפצרתם אמרתי אגלה מה שקבלתי מרבני זקני עה"ק ירושלים ת"ו. דוע דחזיקה המלך ע"ה מפני שנחריב סתם את מי גיחון, ועד היום יום הששי בחצות שנסגרים פתחי שערי ירושלים כי כל הישמעאלים הולכים בעוה"ר לבית המקדש נשארה העיר כמעט ריקנית וע"כ סוגרים

השערים, וההולך שם אצל שער אחד אשר הוא סמוך למגדל שומע קול מים רבים שהולכים מתחת לארץ. ובזמן שהרב מהרח"ו היה בעה"ק ירושלים בא שר אחד תקיף הנקרא באו סיפ"ן וידע שמלך ישראל סתם מי גיחון ושאל אם נמצא היום מי שיוכל לפתחו, וא"ל הגויים יש חכם שהוא אלהי ושמו ר' חיים ויטאל ודאי שהוא יכול לפתחו. ושלו אחריו יום הששי וא"ל גוזרני עליך שבעוד שהולך הוא לבית המקדש פתוח תפתח את הנהר הזה שסתם מלך שלכם והוא נצרך הרבה לעיר ועליך מוטל לפתחו ואם אין דמך בראשך. ומהרח"ו עשה קפיצת הדרך והלך לדמשק ובא אליו רבינו האר"י זצ"ל ובחלוס ידבר בו הסכלת עשו כי זה השר היה לגלגל סנחריב, וכן נקרא אבו סיפ"ן שבערבי פירושו אבי התרבות ואתה יש בך ניצוץ חזקיה המלך והיתה שעת הכושר לתקן ולפתחו מי גיחון, כי שלא ברצון חכמים עשה חזקיה המלך ע"ה שהוא מהדברים שלא הודו, ובוזה היתה אתחילתא דגאולה. והשיבו מהרח"ו לא רציתי להשתמש בשמות הקדש, וא"ל האר"י אלו לא נשתמשת לבא לדמשק החרשתי, אבל מאחר שנשתמשת לזה היית יכול להשתמש לפתחו והיה קדוש השם ותיקון גדול, א"ל מהרח"ו א"כ אחזור לירושלים לפתחו, א"ל חליף שעתא ולאו זימניה הוא, ע"כ שמעתי.

ודע דגיחון זה שסתם חזקיה המלך ע"ה אינו גיחון מד' נהרות, וכמ"ש רש"י פ"ק דברכות דף י' וז"ל סתם מי גיחון מי שילוח ולא זהו גיחון הנהר הגדול דההוא לאו בא"י הוא, אלא מעין קטן הוא סמוך לירושלים שנאמר והורדתם אותו אל גיחון ומתרגמין ותחתון יתה לשלוחא עכ"ל. והגם דכתב רש"י ז"ל שהיה מעין קטן כתב הרב גט פשוט ס' קכ"ח ס"ק ל"ז דהיה נחל שוטף בימי חזקיה וכשעלה סנחריב עמד חזקיה וסתם מי גיחון כמ"ש בד"ה ב' ס' ל"ב, והוא יחזקיה סתם את מוצא מימי גיחון העליון וישרם למטה מערבה לעיר דוד. והנראה דשרש זה הנחל ה' בתוך ירושלים, ועד היום יש מרחץ סמוך להר הבית ואומרים דמימי מראש המעין הזה אשר היה בירושלים. וחזקיה סתם את מוצא המים והנהיגם דרך ישר מתחת לארץ לצד דרומית מערבית של ירושלים. וכן היום מעין זה ידוע לדרומה של ירושלים. ומה שאמר הכתוב מערבה לעיר דוד אין הכונה שהם המים למערבה של עיר דוד כי אדרבה במזרחה של עיר דוד הם עומדים היום, אלא ה"ק הנהיג המים לצד מערב כלפי עיר דוד שהיא במערבית

החיים החדש אין שום היכר ושינוי במצבות וברצפת המתחם כלל, וכאן נמצא וכאן היה. וכן שמענו מעוד אנשים נאמנים שהיו בדמשק בחמישים שנה האחרונים. כמו כן יש לציין שחכם נסים אנדיבו ע"ה נקבר ע"פ בקשתו סמוך לאהל מהרח"ו.

עדות הגר"ח פינטו שליט"א

לעומת זאת ישנה גירסה עיקשת המושמעת שוב ושוב כי אכן עצמותיו הק' של מהרח"ו הועלו בחשאי לארץ ומקום הטמנתם סתום ונסתר וידוע רק למתי מעט, אם כי הדעה הרווחת היא שהם נטמנו בקבר משותף עם עוד ג' רבנים מבני משפחת פינטו בבית העלמין בקרית מלאכי, גירסה זאת מסתמכת על דברים שנאמרו בשנת תשע"ב בראיון עיתונאי מיוחד שחקר את הנושא ע"י הגאון רבי חיים פינטו-רבה של קרית מלאכי ואשדוד אשר שמו נקשר בהעלאת העצמות: בקרית מלאכי קבורים ארבעה צדיקים, אבל אני לא יכול לגלות לכם את השמות של כולם. אני רק יכול להגיד לכם שהרב חיים פינטו ורבי חיים ויטאל לא קבורים בסוריה" בהמשך הראיון נכתב:

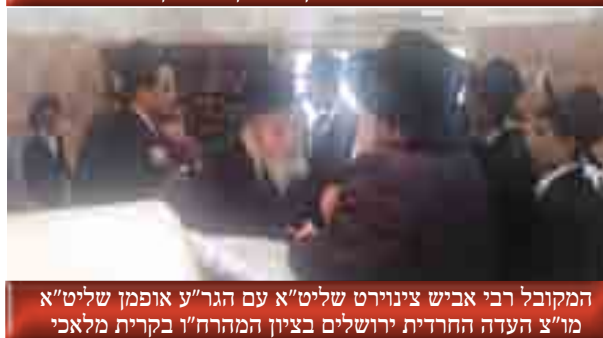
החיים החדש אין שום היכר ושינוי במצבות וברצפת המתחם כלל, וכאן נמצא וכאן היה. וכן שמענו מעוד אנשים נאמנים שהיו בדמשק בחמישים שנה האחרונים. כמו כן יש לציין שחכם נסים אנדיבו ע"ה נקבר ע"פ בקשתו סמוך לאהל מהרח"ו.

עדות הגר"ח פינטו שליט"א

לעומת זאת ישנה גירסה עיקשת המושמעת שוב ושוב כי אכן עצמותיו הק' של מהרח"ו הועלו בחשאי לארץ ומקום הטמנתם סתום ונסתר וידוע רק למתי מעט, אם כי הדעה הרווחת היא שהם נטמנו בקבר משותף עם עוד ג' רבנים מבני משפחת פינטו בבית העלמין בקרית מלאכי, גירסה זאת מסתמכת על דברים שנאמרו בשנת תשע"ב בראיון עיתונאי מיוחד שחקר את הנושא ע"י הגאון רבי חיים פינטו-רבה של קרית מלאכי ואשדוד אשר שמו נקשר בהעלאת העצמות: בקרית מלאכי קבורים ארבעה צדיקים, אבל אני לא יכול לגלות לכם את השמות של כולם. אני רק יכול להגיד לכם שהרב חיים פינטו ורבי חיים ויטאל לא קבורים בסוריה" בהמשך הראיון נכתב:

הרב ישראל מאיר גבאי בביקורו בקבר המהרח"ו בבית העלמין העתיק בדמשק

המקובל רבי אביש צינורט שליט"א עם הגר"ע אופמן שליט"א מו"צ העדה החרדית ירושלים בצינון המהרח"ו בקרית מלאכי

מיוחדת שערכנו עמו מביתו בחולון טרם צאתו למסע בקהילות חלב בארה"ב
מתוך עדות של הרב אברהם חמרה - רבה של סוריה במשך 15 שנה.

"מי עוד קבור שם בבית הקברות היהודי?"

"זה בית קברות יהודי גדול ואלפים מבני הקהילה היהודית קבורים שם. עכשיו גם הרב חיים ויטאל זצ"ל קבור שם. בתחילה הוא היה קבור ליד בית הקברות הזה, בבית קברות קטן שהיו בו גם מוסלמים וגם נוצרים. במהלך השנים רצו לעשות שם כביש לשדה תעופה ועלתה השאלה האם להעביר משם את קברו של רבי חיים ויטאל. הרב הראשי של דמשק אמר שכיון שלפי הצוואה הוא ביקש להיות קבור שם, לא יוציאו אותו עד שהדחפורים יגיעו ממש אליו. ובאמת עברו כמה שנים עד שהחלו לחפור, וכל פעם התקדמו עוד שורה, עד שאמרו שהם צריכים את כל השטח. ואז אני בעצמי קברתי את עצמותי בבית הקברות הגדול וגם בניתי לו אוהל גדול עם כיפה כיאה למקום קדוש. מזג האוויר השתנה באותו יום, רוחות חזקות, זה היה בקיץ. הזמן בין הפעם הראשונה לשניה היה פעמיים שלש, בראשונה לא הייתי, היו אנשים מהקהילה, אני יצאתי מסוריה ב-94 והעצמות היו שם, בשיחה מדגיש ומעיד הרב חמרה ואומר: אני העברתי את העצמות שלו, היה לנו שני בתי קבורה, היה קבור במקום... עשו פעילות לשמור על הקבר, קודמי הרב ניסים אנדיבו הכהן אמר אין מנוס, נעביר את העצמות שלו באותה שורה, הם לקחו רק חלק מהשטח, בית העלמין הרבנים, בדמשק, שם השלטונות רצו לעשות כביש לשדה התעופה, אז לקחו חלק מהבית קברות, מהיהודים ומהנוצרים והמוסלמים, אז הרב קבע שנשאיר אותו באותה חלקה באותה שורה, במקום שהם לא רוצים לקחת, אז הוא אמר לאנשים להעביר את העצמות, אחרי כמה שנים לקחו את כל החלקה, ואז אני הייתי אחראי העברתי אותו מבית הקברות של הרבנים, לבית הקברות היהודי שלנו, בית הקברות הגדול, ובנינו כיפה באותו זמן, בחדר מיוחד הוא והתלמידים שלו.

עדות ראב"ד ירושלים

לקראת עריכת מאמרינו זה הטרחנו לשאול את פי הראב"ד דעיה"ק ירושלים הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א ובסיוע בנו הרה"ג ר' אשר שטרנבוך שליט"א העלה שאלותינו קמיה אביו שליט"א שאישר בפנינו את דבר מושב בית הדין בירושלים שנערך עם הגר"ח פינטו שליט"א, והוא עצמו היה נוכח שם, וכן על כך כי הוא מבקר בקרית מלאכי לתפילה בקבר המהרח"ו, ואף שולח אנשים לתפילה במקום קדוש זה, הראב"ד ביקש לציין כי יש לדאוג כי מקום הקודש יהיה פתוח 24 שעות ביממה כדי שמקום התפילה לא יישבות, עבור היהודים המבקשים להתפלל ולהוושע בזכות האי צדיק הטמון שם.

עדות המקובל הגר"א צינורט שליט"א

גם המקובל רבי אביש צינורט שליט"א עמו שוחחנו השבוע אודות מקום מנוחתו של רבינו המהרח"ו ועל כך כי הוא עצמו פוקד את ציון קברו בקרית מלאכי סיפר לנו בהתרגשות: פגשתי בציון בקרית מלאכי את רבי משה שטרנבוך ביום ההילולא בתפילה, והבנתי שאצלו מוחלט הדבר שכאן טמון המהרח"ו, אודות העלאת קברו מסוריה, בזמנו אתרא קדישא זימנו את הרב פינטו לבית הדין של העדה החרדית שם יש גם הגאון הרב משה שטרנבוך, וביררו את פרטי ההעלאה, מחשש לביזוי המת הוחלט שלא לפרסם בוודאות את זהות קברו של המהרח"ו, שכפי הנראה עצמותיו הועלו מסוריה לכאן, לשאלתנו אודות התמונות המפורסמות מבית העלמין בדמשק המראות את מבנה הקבר בשלימותו, העלה סברה שמחשש לתגובת השלטונות חפרו מלמטה וכך הוציאו את עצמות המהרח"ו. לשאלתנו האם מרגישים אכן התעוררות מיוחדת בכוחו של רבינו המהרח"ו אשר גילה רזי הקבלה מהאח"י הקדוש לדורות הבאים, ענה לא נשלה את עצמינו לחשוב כי מרגישים כוחות, אך התפילה כוחה להועיל ובפרט ליד מקום המיוחס למקום קבורת קדוש השם המהרח"ו זי"ע, ע"כ.

מקום קברו לא נודע?

בין כך ובין כך נראה כי נתקיימו ברבינו המהרח"ו מה שנאמר במשה רבינו מהימנא אשר לא ידע איש את קבורתו, וכפי שהבאנו לעיל בשם ספר הקרניים להרה"ק רבי שמשון מאוסטרופלי שסוד קבורת מהרח"ו בעיר דמשק היא על דרך קבורת משה רבינו, ור"ל שנקבר מול בית פעור להכניע את כח הקליפה. זכותו יגן עלינו אמן. כן נאמר גם אנו על הסתתרות מקום קברו בדמשק ובקרית מלאכי, תורתו הרחבה מני ים אשר גילה לנו בסודו היא מאירת עינינו, והוא ימליץ טוב בעדינו, אמן כן יהי רצון.

הרב חיים פינטו, רב הערים אשדוד וקרית מלאכי גילה בדרשה שנשא ביום חמישי לפני כשבוע וחצי בקרית מלאכי, כי מתחת לספרייה שבמשרדו הסמוך קבורים עוד שני צדיקים, פרט לארבעה שכבר ידועים. בסביבתו של הרב ציינו כי בקרוב אמורים להתחיל בבניית מצבות לצדיקים שהתגלה מקומם. מדי יום חמישי מתאספים עשרות מחסידיו של הרב חיים פינטו במתחם קברי הצדיקים אשר בבית העלמין בקרית מלאכי לשם אמירת תיקון כרת. במתחם הקברים טמונים ארבעה צדיקים, אך עד כה גילה הרב פינטו את זהותם של שניים מהם: רבי שלמה פינטו ורבי אברהם מלכא זצ"ל אשר נקרא גם הרב הנזיר. זהותם של השניים הנוספים עוברים מפה לאוזן ועל פי השמועה קבורים במקום: רבי חיים ויטאל זצ"ל, תלמידו של האר"י הקדוש ורבי חיים פינטו הגדול זצ"ל. בעבר התבטא הרב מספר פעמים: "בקרית מלאכי קבורים ארבעה צדיקים, אבל אני לא יכול לגלות לכם את השמות של כולם. אני רק יכול להגיד לכם שהרב חיים פינטו ורבי חיים ויטאל לא קבורים בסוריה". ביום חמישי לפני כשבוע וחצי [תשע"ב], לאחר אמירת התיקון ואמירת הקדיש, עמד הרב פינטו ונשא דברי תורה וחזיון לפני חודש אלול. בעיצומה של הדרשה, כך לדברי הנוכחים במקום, גילה הרב כי במתחם קבורים שני צדיקים נוספים אשר טמונים מתחת לספרייה במשרדו. חסידי הרב פינטו שכבר חשבו ששמעו הכל אודות המתחם המסתורי הופתעו מהתגלית: "היינו בהלם. שנים אני מכיר את הרב ובחיים הוא לא פלט על זה מילה", אמר אחד מהנוכחים במקום. הרב חיים פינטו המשיך ואמר כי בהמשך הוא כבר יסביר ביתר פירוט על זהותם של הצדיקים ומדוע

גילה את הסוד רק כיום. יצוין כי בעבר גילה הרב כי העלה לארץ כ-40 קברי צדיקים ממקומות שונים בעולם. ע"כ מהראיון בעיתון... כאסמכתא ואימות לגרסתו של הרב פינטו פורסם לפני שנים ספורות כי בזמנו זומן הרב פינטו ע"י אגודת "אתרא קדישא" לבית הדין של העדה החרדית שהתכנס למושב בית-דין מיוחד וסגור בראשות הראב"ד הגאון הרב משה שטרנבוך, בכדי לברר את אמיתות ופרטי סיפור פתיחת ציון הק' של המהרח"ו והעלאת עצמות הק' בתוך מזוודה ע"י הרב פינטו והטמונתם בבית"ח בקרית מלאכי. וזאת מחשש הגדול, שבעקבות מעשהו זה של הרב פינטו, עלול להיווצר מצב של אנדרמולסיה נוראה, וחשש לביזוי כבודם של מתי ישראל, כאשר כל מי שיעלה בדעתו יעשה כעין זה, ויפתח קברות

ויעביר עצמות הן של גדולי ישראל והן של בני משפחתו, ללא כל פיקוח רבני הלכתי וללא סיבות המצדיקות את הפרעת מנוחתם של שוכני עפר והעלאת העצמות, ובאותו מושב ב"ד הוחלט שלא לפרסם בוודאות את זהות קברו של המהרח"ו, שכפי הנראה עצמותיו הועלו מסוריה, ואכן עד היום שומר הרב פינטו את הוראת בית הדין בקפדנות וכל הנושא נשאר עמום ולא פתור. ישנם רבים אשר אכן מאמינים בכנות לסיפור הקושר את העלאת עצמות המהרח"ו להרב פינטו והראיה המוכחת לכך היא שהגאון הרב משה שטרנבוך שליט"א אשר כאמור הוא היה מי שישב בראש מושב ביה"ד בגביית העדות ובירור הדברים לאשורן מפי הרב פינטו, והוא עצמו נוסע לפעמים להשתטח על מקום הציון בקרית מלאכי שם טמונים העצמות בציון אחד יחד עם עצמותיהם של ג' רבנים ממשפחת פינטו, וכן הוא שולח לציין הק' בקרית מלאכי אנשים הבאים אליו בבקשת ישועות ורפואות באמרו כי המקום קדוש ומסוגל לקבלת התפילות. כמו"כ ידוע כי המקום מומלץ לתפילה ע"י כמה מגדולי המקובלים בדורנו כמו הגה"ח המקובל רבי אפרים דיין בעדה"ח, הגה"ח המקובל רבי אביש צינורט ראש ישיבת המקובלים "אנשי מעמד", ועוד רבנים אשר ההם בעצמם משתטחים באופן קבוע על הציון הנ"ל בקרית מלאכי ובפרט ביום ההילולא ל' ניסן אדר"ח אייר. כשנשאלה השאלה לאלו מהרבנים הועלים להתפלל בציון בקרית מלאכי אודות כך שישנם תמונות שהתפרסמו מבית העלמין בדמשק המראות את מבנה הקבר בשלימותו, וכך גם טוען הרב ישראל מאיר גבאי יו"ר אגודת דרך צדיקים שביקר בבית"ח בדמשק והוא שולל מכל וכל את פתיחת הקבר והוצאת העצמות, עונים הרבנים בסברה שמחשש לתגובת השלטונות חפרו מלמטה וכך הוציאו את עצמות המהרח"ו.

עדות רבה הראשי של סוריה

לעומת זאת ישנה עדות של רבה האחרון של סוריה הרב אברהם חמרה שעלה לארץ בשנת תשנ"ד והוא טוען כי כל עוד שההוא התגורר בסוריה לא נגע איש בקברו החדש של המהרח"ו, וכך הוא מספר השבוע בשיחה

מצבת הקבר המיוחס לרבנו המהרח"ו בקרית מלאכי